

vánta a haza tőle, az egyiket megsiratta, a másikat odaadt s ment a gyermek, ment: előre!"

III. Összefoglalás. Miről beszéltünk a mai órán? Mir tanít a kis mókus és vadrózsa története? Hát a zászló miről beszél nekünk?

Mi jut eszetekbe, ha a magyar zászlót látjátok? Milyen a mi zászlónk? Láttátok-e már iskolánk zászlóját? Mit kell tennünk, ha a zászlót látjuk? Miért köszönünk, tisztelgünk a zászló előtt? Kit tisztelünk benne? Ahol a magyar zászló van ott jelen van a magyar nemzet is. Azért viselkedjünk illendően a zászló előtt. Mit tettek érte őseink? Miért hullatták véréüket a magyar zászló alatt? Azért vigyázzunk, mi se legyünk méltatlanok a zászlóhoz. Kövessük őseinket, amíg kell dolgozzunk érte és alatta s ha egyszer úgy kívánná a haza tőlünk is, hogy küzdjünk alatta és érte, hát azt is tegyük meg egész szívvel, egész lélekkel, mint őseink tették!

A MAGYAR ZÁSZLÓ.

Lobogjon a magyar zászló
Magasan az égre!
Hír, dicsőség koszoruzza,
Győzelem kísérije.

Lobogtassuk lelkesedve
A világ szemébe,
Rajta ragyog oltár gyanánt
Édes hazánk képe.

Lángra gyúl a magyar nemzet,
Ha látja a színét:
Szent öröme lobbantja fel
Minden magyar szívét.

Érte éljünk... És hogy ha kell,
Vérünk érte hulljon!
Koporsónkra szemfedőül
Lobogóink boruljon.

(Pósa Lajos.)

1942. március 2. hete.

Olvasmánytárgyalás

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Március tizenötödike.

Nevelési cél: Emlékezzünk régiekről...

I. Előkészítés. a) Ráhangolás. Milyen ünnepet várunk már? Ki tudja, mit ünnepelek március tizenötödikén? Mindnyájan szeretettel köszöntjük márciust! Benne köszöntjük a tavasz hírnökét. Langyos lehelletében már ott érezzük a nyári üzenetét, hogy nemsokára itt lesz ő is. Zöld szőnyeget terít a tájra, dombokra és síkságokra. Lába nyomán kizöldül a fű, előfehérlik a hóvirág és előkéklik az ibolya.

Kedves hónapunk nekünk a március. Felőle álmodoztunk télen a kályha mellett. El-eltűnődtünk: mit csinál most a fecskénk? Mit csinál most a gólyánk?

A virágok akkor még a föld mélyén aludtak és álmodoztak csak a tavaszi napsugárról. A gólyánk a Nilus partján

állott és hazagondolt. Fecskénk pedig ott ült az arab fákon és szintén hazagondolt a Tisza partjára... Mert a gólyának is, fecskének is ez a hazája. Csak itt rak fészket mind a kettő. Azóta már útban is van mind a kettő. Valahol a tenger fölött száll felénk egy nagy fekete felhő. Azok a fecskéink. És száll egy nagy fehér felhő. Azok a gólyáink.

Hát ezért várjuk annyira a márciust. De másért is. Ebben a hónapban emlékezünk meg egy régi márciusról, amely szabaddá tette a magyart. Mert a magyar nem volt mindig olyan szabad, mint mi. Bizony sokáig más, idegen népek akaratára szerint kellett élnie. Végre azonban felébredt benne a szabadság szent vágyakozása és 1848 márciusa meghozta a számunkra is az édes szabadság örömmámorát. Azóta még jobban szeretjük a szép márciust.

b) Célkitűzés. De lássuk csak, mi is történt azon a nagy március tizenötödikén?

II. *Tárgyalás.* a) Az olvasmány bemutatása.

Március tizenötödike.

1848-at írtak. Tavasz volt. Március 15-ike.

A kis Petiek pesti házában akkor az édesapa születése napjára készültek.

Petike bizony még kicsi legényke volt. Hanem azért ő is verset akart tanulni, szép verset, amiben cseng-bong a sok jó kívánság.

Ennek a versnek kikeresését az öreg nagyapó vállalta magára. Fölkelt a karosszékéből, kezébe vette a botját, mert bot nélkül már nem tudott járni. Azután csoszogott, csoszogott, hogy bejárja a város könyvesboltjait. Kiválasztotta a legeslegszébb köszöntő verset, azt viszi haza Petikének...

Kövessük mi is a nagyapót.

Pest városának utcáin azon az emlékezetes reggelen sok, nagyon sok ember tolongott.

Mintha a házakban nem maradt volna senki.

Az ég sűrű fellegekbe burkolódzott. Esett az eső.

Nagyapó megkérdezte egy fiatal embertől:

— Mi történt itt, kedves barátom?

A fiatal ember lelkesedéstől ragyogó szemmel felelt:

— Nagy dolgok, kedves, jó nagyapó. Ünnepe van ma minden magyar szívnek. Tudja talán, hogy az egész világot átjárja a szabadság szellője? A népek azt akarják, hogy ne legyenek többé rabok. Kívánságainkat 12 pontba foglalva kiragasztották az utcák sarkán. S ma, a szent nap reggelén, újra gyűlést tartott az ifjúság. Ott voltak a vezérei mind. Vasvári Pál, Petőfi Sándor, Jókai Mór, Irinyi József, Egressy Gábor és még többen. Van-e unokája, öreg apó? Mert ha van, tanítsa meg a neveikre, hogy holtig áldással emlegesse őket!

— Megtanítom, meg bizony, — felelt nagyapó könnyező szemmel. — De folytassa csak, mi történt tovább?

Ezután történtek még csak a nagyszerű dolgok! Petőfi, Jókai beszélt a néphez. Mintha a magyarok Istene szólt volna ajkaikról. Petőfi elszavalta a versét, aminél gyönyörűbb, lelkesebbet nem írt még költő a világon. Ugy kezdődik, hogy „Talpra magyar, hí a haza!” Majd meghallja nagyapó is, mert szavalják azt már úton-útfélen.

— Hát menjünk oda, ahol szavalják, hadd halljam! — kiáltott föl nekibuzdulva nagyapó.

Elmentek a Hatvani-utcába, (amelyet ma Kossuth Lajos-utcának neveznek) s ahol ember-ember hátán szorongott már akkor. A fiatalság bevonult a Landerer és Heckenast nyomdájába s felszólították a nép nevében, hogy Petőfi szépséges Nemzeti dal-át nyomassa ki. A nyomdatulajdonos engedett a fölszólításnak. Dübörögve indult meg a gép, hogy kinyomassa azt a gyönyörű verset. Milyen lelkesedéssel kapkodták az első példányokat! Repült a sok fehér papírlap kézzől-kézre, mint a szabadság tavaszának első fecskéi...

Irinyi József, a lánglelkű ifjú kiállott a nyomda küszöbére, ott szavalta szívet gyújtó hangon a sajtószabadság első termékét. Milyen éljenzés támadt utána! Sírva borultak egymás nyakába az emberek.

Nagyapó pedig ott állott a szakadó esőben az embersokaság közepette és ő is sírt. Ó, de milyen édes örömkönnyek voltak azok. Hetven éves szíve lánggal égett. Megfiatalodott ő is, — az aggastyánokat is megfiatalította március bűvös-bájos ünnepe...

— Nem csoszogott már, nem volt szüksége botra sem. Futott haza az ő kis Petikéjéhez, kezében egy papírlapot lobogtatva. Azt adta oda ragyogó arccal, boldog diadallal kis fiának.

— Itt van, kis unokám! Ezt tanuld meg, ezt mondd el szépen, büszkén édesapád születése napján! Ezt a verset kell megtanulnia minden magyar gyermeknek! Ha ezt elmondod: ennél nagyobb örömet nem szerezhetsz az édesapádnak!

NEMZETI DAL.

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok!
Ez a kérdés, válasszatok! —
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy híréhez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

b) A költemény és az olvasmány által keltett élmények megbeszélése. (Előkészítés az iskolai ünnepélyre.)

c) Az olvasmány és a költemény gondolatcsoportonkénti tárgyalása és megbeszélése.

1848 tavaszán a kis Petike meglepetésre készül édesapja születése napjára.

Nagyapó indul, hogy megfelelő költeményt keressen számára.

Belekeveredik a pesti ifjúság mozgalmába.

Az ifjúság vezérei: Vasvári, Petőfi, Jókai és a többiek szerepe.

Petőfi és Jókai beszél a néphez.

Kinyomatják a sajtószabadság első termékeit.

Nagyapó megtanulja Petőfi Nemzeti dal-át.

Nagyapó feleledve siet haza, hogy megvigye Petikének a verset.

A Nemzeti dal tárgyalása.

Rabok legyünk, vagy szabadok?

Ősapáink szolgaföldben nem nyughatnak.

Rossz ember az, aki nem mer meghalni a hazáért.

Ide veled régi kardunk!

A magyar név megint szép lesz.

Unokáink áldó imádság mellett mondják el neveinket.

III. Összefoglalás. Az olvasmány összefoglalása, megbeszélése, majd önálló és összefüggő elmondás alapján. A költemény megbeszélése és gondolatmenetének elmondatása.

